

Komentář k základním výsledkům SLDB 2021 v Libereckém kraji

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 jsou opět zpracovány především podle místa obvyklého pobytu sčítaných osob. Údaje tak jsou srovnatelné se sčítáním v roce 2011, ale možnosti srovnávání s předchozími sčítáními jsou omezené.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost, a kde je členem konkrétní domácnosti. Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium délky pobytu nejméně 12 měsíců, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Výsledky sčítání 1961 až 2001 byly zpracovány podle **místa registrovaného pobytu (resp. v tehdejší terminologii podle místa trvalého pobytu)**, tedy podle pobytu úředně hlášeného, a to bez ohledu na to, kde občan skutečně bydlel nebo kde byl sečten.

Obyvatelstvo

K 26. 3. 2021 bylo v Libereckém kraji sečteno 435 220 obyvatel s obvyklým pobytem, což představuje 4,1% podíl na republikovém počtu obyvatel. Po Karlovarském kraji se jedná o druhý nejnižší podíl. V populaci kraje z 50,5 % (219 800 osob) převažovaly ženy. Největší část obyvatel našeho regionu byla evidována v okrese Liberec (174 225 osob, tj. 40,0 % celkového počtu obyvatel kraje), nejmenší v okrese Semily (70 590 osob, tj. 16,2 %). Z hlediska velikostních skupin obcí se téměř čtvrtina populace (24,0 %) nacházela ve městě Liberci, jako jediné obci spadající do kategorie 50 000 a více obyvatel. Následovaly obce s 20 000 až 49 999 obyvateli, ve kterých žilo 18,5 % obyvatel kraje a obce s 5 000 až 9 999 obyvateli s 14,3% podílem. Naopak nejméně osob s obvyklým pobytem bylo sečteno v nejmenších obcích do 199 obyvatel (0,9 %).

Většina obyvatel byla sečtena jako bydlící osoby (435 091 osob), přičemž v bytech pobývalo 95,8 % těchto osob, v zařízeních 2,0 % a mimo byty a zařízení 2,2 %. Z hlediska okresů bylo nejvyšší zastoupení osob bydlících v bytech zjištěno v okrese Semily (97,1 %), nejvyšší podíl osob v zařízeních a současně mimo byty a zařízení pak evidoval okres Česká Lípa (2,4 %, resp. 2,7 %). V rámci cenzu bylo v našem regionu sečteno 129 osob bez domova, tj. 3,5% podíl na celkovém počtu bezdomovců v České republice (3 726 osob). Nejvyšší zastoupení měly sečtené osoby bez domova v okrese Liberec (54 osob, tj. 41,9 % jejich celkového počtu), nejnižší v okrese Semily (13 osob, tj. 10,1 %). Z pohledu krajů České republiky se podíl osob bez domova na jejich celorepublikovém počtu pohyboval v rozmezí od 1,8 % v Plzeňském do 19,8 % v Moravskoslezském kraji.

V Libereckém kraji bylo při posledním sčítání v roce 2021 sečteno 211 929 rodáků, tj. 48,7 % z celkového počtu obyvatel. V jiné obci okresu se narodilo 15,2 % obyvatel, v jiném okrese kraje 6,7 % obyvatel, dohromady se tak v rámci Libereckého kraje narodilo 70,7 % jeho obyvatel. Z ostatních regionů České republiky v našem kraji žilo 19,5 % obyvatel. U 3,8 % obyvatel obvykle bydlícího obyvatelstva se nepodařilo zjistit místo jejich narození, nicméně bylo v současném Česku. V Libereckém kraji také žilo 6,1 % obyvatel narozených v zahraničí. V porovnání s průměrem České republiky je podíl rodáků v našem kraji o 1,7 p. b. nižší. Nejvíce rodáků evidují v Moravskoslezském (56,0 %), nejméně ve Středočeském kraji (41,6 %). Podíl našeho kraje je 5. nejnižší.

V rámci Libereckého kraje jsou patrné rozdíly v podílu rodáků v jednotlivých okresech. Nejvíce rodáků žilo v okrese Liberec (50,9 %), pouze o jeden procentní bod (p. b.) nižší podíl vykázal okres Semily a o další procentní bod okres Jablonec nad Nisou. Tradičně nízký podíl rodáků zaznamenalo Českolipsko (43,9 %), a to v souvislosti s poválečným osidlováním a pozdější migrací spojenou s rozvojem těžby uranu.

Podle výsledků sčítání mělo na území Libereckého kraje své obvyklé bydliště 19 187 osob s cizím státním občanstvím, tj. 4,4% podíl na krajské populaci. V celé České republice činil podíl cizinců 4,7 %. Největší skupinu cizinců v kraji reprezentovali občané Ukrajiny (32,7 % celkového počtu osob s cizím státním občanstvím). Následovali občané se slovenským státním občanstvím (19,3 %) a s občanstvím Vietnamu

(9,5 %). Největší část osob s cizím státním občanstvím je soustředěna v okrese Liberec (9 148 osob, tj. 5,3 % populace okresu), a to především v krajském městě Liberec (7 049 osob, tj. 77,1 % osob s cizím státním občanstvím v okrese a 6,8 % populace města). Naopak nejméně cizinců evidoval okres Semily (1 806 osob, tj. 2,6 % místní populace).

Lidé v produktivním věku 15–64 let představují 62,7 % obyvatel kraje (272 731 osob). Poproduktivního věku 65 a více let dosáhlo 91 158 obyvatel (20,9 %). Nejmenší zastoupení měly děti ve věku 0–14 let (71 331 dětí, 16,4 % obyvatel). V porovnání s průměrem České republiky má náš kraj mírně nadprůměrný podíl dětí a seniorů (16,1 %, resp. 20,4 %), zastoupení osob v produktivním věku je naopak o 0,8 p. b. nižší. Index stáří v Libereckém kraji ke dni sčítání dosáhl hodnoty 127,8 a pohyboval se tak nad republikovým průměrem (127,0). Také ve všech okresech kraje žilo více seniorů než dětí. Pod republikovým průměrem se pohybuje okres Liberec (121,3) a okres Česká Lípa (123,9), vyšší hodnoty vykázaly okres Jablonec nad Nisou (132,8) a okres Semily, ve kterém na 100 dětí připadlo téměř 144 seniorů.

Z hlediska rodinného stavu žilo na území kraje 187 026 svobodných (43,0 % z celkového počtu obyvatel kraje), 160 340 ženatých a vdaných (36,8 %), 56 997 rozvedených (13,1 %) a 29 042 ovdovělých osob (6,7 %). V registrovaném partnerství žilo 188 osob, u 78 osob registrované partnerství zaniklo buď rozhodnutím soudu nebo úmrtím partnera. V případě 1 549 osob (0,4 %) nebyl údaj o rodinném stavu zjištěn. V porovnání s průměrem České republiky vykázal náš kraj vyšší podíl svobodných (+0,1 p. b.) a rozvedených (+1,4 p. b.), naopak v případě zastoupení ženatých a vdaných byla krajská hodnota o 1,2 p. b. a v případě ovdovělých o 0,2 p. b. nižší než republikový průměr.

Údaj o národnosti vyplnil každý občan podle svého rozhodnutí, bylo možné uvést až dvě národnosti. Současně, vzhledem k tomu, že se jednalo o údaj nepovinný, bylo možné neuvést národnost vůbec. Bez vyplnění tuto otázku ponechalo 34,1 % sečtených obyvatel Libereckého kraje a 31,6 % obyvatel České republiky. K české národnosti se v našem kraji přihlásilo 94,8 % těch, kteří otázku na národnost vyplnili (o 5,8 p. b. více než v průměru za Českou republiku). Z dalších národností byla v kraji nejčastěji deklarována národnost slovenská (2,0 %, tj. o 0,3 p. b. méně než v České republice) a ukrajinská (1,3 %, tj. stejně jako v České republice). K vietnamské národnosti se přihlásilo 0,4 % sečtených (o 0,1 p. b. méně než v celorepublikovém průměru), 0,6 % uvedlo národnost německou (tj. o 0,2 p. b. více než činil průměr České republiky) a shodně 0,5 % osob se přihlásilo k polské a romské národnosti (tj. v případě polské národnosti o 0,1 p. b. méně a v případě romské o 0,2 p. b. více než v průměru za Českou republiku).

Charakteristiky týkající se náboženské víry jsou zatíženy velkou mírou nezjištěných odpovědí. Na tuto dobrovolnou otázku v Libereckém kraji neodpovědělo 30,4 % obyvatel kraje a 30,1 % obyvatel České republiky. I v ostatních krajích se tato hodnota pohybuje okolo 30 %. Důvodem tak vysokého podílu nonresponse byla především dobrovolnost otázky a citlivost těchto údajů.

Z celkového počtu obyvatel kraje se 28 648 osob hlásí ke konkrétní církvi, náboženské společnosti nebo směru, tj. 6,6 % obyvatel kraje a 9,5 % osob, které na otázku odpověděly. Největší část těchto věřících se přihlásila k Církvi římskokatolické (36,5 %), dalších 19,4 % deklarovalo katolickou víru. Pravoslavnou církev v českých zemích uvedlo 5,6 %, Církev československou husitskou 5,2 %, křesťanství 4,9 % a Československou církev evangelickou 3,2 % osob. Při sčítání v roce 2021 byla obyvatelům podruhé dána možnost prohlásit se za věřícího nehlásícího se k žádné církvi či náboženské společnosti a směru. Této možnosti využilo 30 136 osob, tj. 6,9 % obyvatel kraje a 9,9 % osob, které na otázku odpověděly. V rámci kraje se tak za věřící označilo 58 784 osob, tj. 19,4 % osob, které na otázku odpověděly. Stejný ukazatel v celorepublikovém průměru byl výrazně vyšší a činil 31,7 %.

V podílu věřících se projevil velký rozdíl mezi jednotlivými okresy kraje – v okrese Česká Lípa dosáhl 15,3 %, v okrese Liberec 19,4 %, v okrese Jablonec nad Nisou 19,5 % a v okrese Semily 25,2 % věřících (počítáno ze zjištěných hodnot). Jedním z důvodů může být věková struktura okresů, kdy starší obyvatelé jsou zpravidla více nábožensky orientovaní než mladší populace.

Z porovnání úrovně vzdělání osob ve věku 15 a více let vyplývá, že více než třetina z celkového počtu obyvatel Libereckého kraje (u kterých byl údaj o vzdělání zjištěn) dosáhla k okamžiku sčítání v roce 2021 středního

vzdělání včetně vyučení bez maturity (36,7 %). Druhou nejpočetnější vzdělanostní skupinu tvořili obyvatelé se středním vzděláním s maturitou, nástavbovým nebo vyšším odborným vzděláním (32,1 %). Základní vzdělání včetně neukončeného uvedlo 14,7 % dotázaných a vysokoškolské vzdělání deklarovalo 14,2 % populace kraje starší 15 let. Pod celorepublikovým průměrem se náš kraj pohyboval v případě podílu osob s úplným středním vzděláním s maturitou (průměr ČR 32,8 %), podílu osob s vyšším odborným vzděláním včetně konzervatoří (průměr ČR 1,7 %, Liberecký kraj 1,5 %) a výrazně také v případě zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob (průměr ČR 18,7 %). V rámci okresního srovnání má nejvíce vysokoškoláků vzhledem k lokaci Technické univerzity a nabídky pracovních míst okres Liberec (16,9 %), nejméně pak okres Česká Lípa (10,1 %). Podíl osob s úplným středním vzděláním s maturitou byl mezi okresy poměrně vyrovnaný a hodnota se pohybovala mezi 30,1 % v okrese Česká Lípa a 32,9 % v okrese Semily.

Pracovní sílu tvoří více než polovina obyvatel Libereckého kraje (225 481 osob, tj. 52,5 %), přičemž 94,9 % tvoří zaměstnaní a 5,1 % nezaměstnaní. V porovnání s Českou republikou je zastoupení pracovní síly v kraji o 1,0 p. b. nižší. Mezi zaměstnané se zařadilo 24 145 pracujících důchodců (11,3 %) a 7 526 pracujících žáků a studentů (3,5 %). Nejvyšší podíl pracujících důchodců byl vykázán v okrese Jablonec nad Nisou (12,6 %), nejnižší v okrese Liberec (10,3 %). Nejvyšší podíl nezaměstnaných na celkové pracovní síle byl zjištěn v okrese Jablonec nad Nisou (5,6 %), naopak tomu bylo v okrese Semily (4,3 %).

Z celkového počtu zaměstnaných tvoří nejpočetnější skupinu zaměstnanci (83,9 %), následují osoby pracující na vlastní účet (14,9 %). Zaměstnavatelé pak tvoří 1,1 % zaměstnaných. Nejvíce osob zaměstnaných na vlastní účet pracuje v okrese Semily (17,0 %), nejméně naopak v okrese Česká Lípa (12,5 %).

Největší část zaměstnaných v našem kraji (u kterých byl údaj zjištěn) pracuje v průmyslu (36,7 %), což je přibližně o 9,3 p. b. více, než činí průměr pro toto odvětví za Českou republiku. Nejvíce průmyslovým okresem v kraji je okres Česká Lípa, ve kterém v tomto odvětví pracovalo 43,6 % zaměstnaných, nejméně okres Liberec s 33,6% podílem zaměstnaných. Mezi další odvětví s nejvyšší zaměstnaností v kraji patří obchod, opravy a údržba motorových vozidel (10,1 %), zdravotní a sociální péče (7,1 %), vzdělávání (6,7 %) a stavebnictví (6,5 %).

Více než čtvrtina zaměstnaných v Libereckém kraji pracovalo na jiné adrese v rámci obce obvyklého pobytu (27,7 %). V případě meziokresního srovnání dominoval okres Liberec, ve kterém v obci obvyklého pobytu vykonávalo svou pracovní činnost 36,2 % zaměstnaných v tomto okrese. Do jiné obce ve stejném okrese vyjíždělo 23,1 % zaměstnaných (nejčastěji zaměstnaní v okrese Česká Lípa – 27,0 %). Do jiného okresu Libereckého kraje směřovalo 8,2 % zaměstnaných (nejvíce z okresu Jablonec nad Nisou – 18,7 %) a do jiného kraje 9,0 % zaměstnaných (nejvíce z okresu Semily – 15,5 %). Bez stálého pracoviště bylo 9,3 % zaměstnaných (9,8 % v okrese Semily) a cestu za prací do zahraničí podnikalo 0,9 % zaměstnaných z Libereckého kraje (1,1 % z okresu Česká Lípa).

Také v případě žáků a studentů dojíždějících do škol tvořili největší skupinu studující v rámci obce obvyklého pobytu (61,4 %), přičemž i zde nejvyššího podílu dosáhl okres Liberec (70,1 %). Naopak nejméně žáků a studentů takto studovalo v okrese Semily (47,7 %). Do jiné obce stejného okresu vyjíždělo 21,6 % studujících, do jiného okresu Libereckého kraje 7,7 % a do jiného kraje 8,8 %. V zahraničí získávalo vzdělání 0,5 % žáků a studentů.

Nejvíce osob z celkového počtu osob, které v Libereckém kraji vyjíždějí do zaměstnání a školy, a u kterých byl tento údaj zjištěn, používalo k této cestě osobní automobil a je jeho řidičem (45,3 %). Další 17,1 % vyjíždějících chodilo do zaměstnání či školy pěšky. Třetím nejčastěji využívaným dopravním prostředkem byl linkový autobus, který k tomuto účelu využívalo 11,1 % vyjíždějících. Na čtvrtém místě je pak s 10,7% podílem městská hromadná doprava. V rámci okresů byl pak osobní automobil a jeho řízení coby dopravní prostředek do zaměstnání a školy nejvyšší měrou využíván v okrese Semily (49,2 % vyjíždějících), pěšky se nejvíce dopravovali zaměstnaní a studující z okresu Jablonec nad Nisou (19,6 %), linkový autobus byl využíván nejčastěji v okrese Česká Lípa (14,9 %) a městská hromadná doprava nepřekvapivě v okrese Liberec (17,3 %).

Domy

Při sčítání lidu, domů a bytů 2021 bylo na území Libereckého kraje sečteno 98 458 domů, z toho 80,7 % (79 493 domů) představovaly obydlené domy. V celé České republice byl tento podíl o 3,5 p. b. vyšší. Nejvyšší podíl obydlených domů byl v rámci našeho regionu zjištěn v okrese iLiberec (88,2 %), nejnižší v okrese Semily (70,1 %).

Rodinné domy se na celkovém počtu obydlených domů podílely z 85,0 % (67 533 domů), bytové domy představovaly 12,2 % (9 720 domů). Zbývajících 2 240 domů (2,8 %) tvořily ostatní budovy. V průměru za Českou republiku tvořily rodinné domy 87,6 % a bytové domy 10,6 % všech sečtených obydlených domů (1 952 668 budov). Nejvyšší podíl rodinných domů byl v kraji vykázan v okrese Semily (90,9 %), bytové domy měly nejvýraznější zastoupení v okrese Liberec (14,9 %). Z celkového počtu osob, které měly své obvyklé bydliště v obydlených domech v našem kraji (tj. 426 924 osob), bydlelo 49,0 % z nich v rodinných domech.

Ve struktuře obydlených domů podle zjištěného vlastníka dominovaly fyzické osoby (87,3 % obydlených domů). Dalších 8,0 % obydlených domů bylo ve spoluvlastnictví vlastníků jednotek, 2,1 % domů bylo v majetku obcí nebo státu, 1,9 % vlastnila jiná právnická osoba. Zastoupení bytových družstev dosáhlo v tomto sčítání 0,4 % a 0,2 % obydlených domů připadlo na kombinaci vlastníků. V průměru za Českou republiku bylo nepatrně více obydlených domů ve vlastnictví fyzických osob (88,3 %) a bytových družstev (0,7 %). V případě ostatních druhů vlastnictví převyšoval krajský průměr ten republikový – nejvyšší rozdíl byl patrný u spoluvlastnictví vlastníků jednotek (+0,6 p. b.) a domů ve vlastnictví obcí či státu (+0,5 p. b.).

Mezi okresy Libereckého kraje bylo zastoupení fyzických osob coby vlastníků obydlených domů nejvyšší na Semilsku (92,4 %). Nejvyšší podíl spoluvlastnictví vlastníků bytových jednotek vykázal okres Liberec (9,8 %). Obce nebo stát byly ve struktuře vlastníků obydlených domů nejvyšší měrou zastoupeny v okrese Česká Lípa (2,8 %), bytová družstva pak v okrese Liberec (0,5 %).

V Libereckém kraji bylo za posledních dvacet let postaveno nebo zrekonstruováno 16 448 obydlených domů, tj. 21,9 % všech sečtených obydlených domů (průměr za Českou republiku 24,5 %), u kterých byl údaj o výstavbě či rekonstrukci zjištěn. Nejčastěji však byly obydlené domy v našem kraji postaveny nebo zrekonstruovány v roce 1919 a dříve (14 824 domů, tj. 19,8 %) a dále v roce 1920 až 1945 (12 839 domů, tj. 17,1 %). Třetím obdobím nejintenzivnější výstavby rekonstrukce byly roky 1971 až 1980 (9 307 domů, tj. 12,4 %). Struktura obydlených domů podle období jejich výstavby nebo rekonstrukce za celou Českou republiku byla však poměrně odlišná – nejvíce obydlených domů bylo realizováno v letech 1946 až 1970 (300 552 domů, tj. 16,1 % všech obydlených domů), následovaly roky 1920 až 1945 (279 456 domů, tj. 15,0 %) a 1971 až 1980 (257 936, tj. 13,8 %).

V rámci Libereckého kraje bylo období let 2001 až 2021 co do výstavby nebo rekonstrukce nejintenzivnější v okrese (25,6 % obydlených bytů), naopak tomu bylo v okrese Semily (18,4 %).

Průměrné stáří obydlených domů v kraji dosáhlo 60,5 let, což je o 8,6 roku více než v průměru za Českou republiku. Rodinné domy v našem regionu byly v průměru postaveny před 59,8 roky (v České republice před 51,2 roky), bytové domy byly ještě starší, když jejich průměrné stáří činilo 65,0 let (v České republice 58,4 roky). Rodinné domy byly v rámci kraje nejstarší v okrese Jablonec nad Nisou (63,5 roku), na opačném konci žebříčku se umístily rodinné domy v okrese Semily (54,0 let). Nejvyšší průměrné stáří bytových domů bylo zjištěno v okrese Jablonec nad Nisou (70,5 roku), „nejmladší“ bytové domy se nacházejí na území okresu Česká Lípa (53,3 roku).

Z celkového počtu 79 337 obydlených domů s byty bylo 48 498 domů jednobytových (61,1 %) a další více než čtvrtina domů disponovala 2 až 3 byty. Čtyři až jedenáct bytů bylo sečteno v 8,3 % a více než 11 bytů ve 4,1 % obydlených domech. Většina obydlených domů měla 1 až 2 nadzemní podlaží (tj. 84,0 %, 63 713 domů), 3 až 4 podlaží byla evidována u 9 190 domů (12,1 %) a více jak 5 podlaží mělo 2 912 domů (3,8 %).

Z územního hlediska bylo nejvíce obydlených domů s 1 až 3 byty a zároveň domů s 1 nebo 2 podlažími v oblastech s nejvyšším podílem rodinných domů, tj. v okrese Semily (93,4 %, resp. 90,5 %). Naopak nejvyšší podíl domů se 4 a více byty byl zjištěn v okrese Liberec (15,1 %), nejvyšší zastoupení domů se 3 a více nadzemními podlažími vykázal okres Jablonec nad Nisou (19,4 %).

Z hlediska materiálu nosných zdí byly více než tři čtvrtiny obydlených domů v Libereckém kraji postaveno z kamene, cihel a tvárnic (76,9 %), tj. o 5,5 p. b. pod republikovým průměrem). Stěnové panely byly použity u 6,0 % a dřevo u 3,7 % obydlených domů v kraji, v obou případech se tento materiál v našem regionu využíval ve větší míře, než tomu bylo v průměru za Českou republiku (tj. 4,5 % v případě stěnových panelů, resp. 2,1 % v případě dřeva).

Z hlediska technické vybavenosti zaostával Liberecký kraj oproti průměru České republiky ve všech základních parametrech. Na kanalizační síť bylo v našem regionu připojeno 46,5 % obydlených domů (průměr ČR 61,7 %), plyn byl zaveden u 49,6 % domů (průměr ČR 65,5 %) a ústředním topením bylo vybaveno 67,3 % domů, což je o 5,6 p. b. méně než činil celorepublikový podíl. Nepatrně větší měrou byly krajské obydlené domy vybaveny výtahem (3,1 % domů v kraji, 3,0 % v České republice).

Byty

K 26. 3. 2021 bylo v Libereckém kraji sečteno celkem 227 144 bytů, z toho 187 627 (82,6 %) bylo obydlených. V porovnání s průměrem České republiky je podíl obydlených bytů v kraji o 1,3 p. b. nižší. Více než 54 % obydlených bytů v našem regionu se nacházelo v bytových domech a stejný podíl byl vykázán i v případě celorepublikového průměru. Na rodinné domy připadlo 43,5 % (průměr České republiky 44,1 %), zbývající 2,2 % představovaly obydlené byty v ostatních budovách (+0,6 p. b. oproti průměru za Českou republiku). Nejvyšší podíl bytů v rodinných domech na celkovém počtu obydlených bytů byl zjištěn v okrese Semily (63,8 %), naopak tomu bylo v okrese Liberec (38,8 %).

Z hlediska právního důvodu užívání bytu a zjištěných hodnot bylo 37,7 % obydlených bytů v kraji ve vlastním domě, 26,8 % v osobním vlastnictví a 24,0 % bytů představovaly byty nájemní. Nejvyšší podíl bytů ve vlastním domě byl vykázán v oblasti s největším podílem bytů v rodinných domech, tzn. v okrese Semily (54,8 %). Největší podíl bytů v osobním vlastnictví byl v okrese Česká Lípa (30,5 %), nájemní bydlení tvořilo největší část v okrese Liberec (26,3 %).

Při sčítání 2021 byl v obydlených bytech zjišťován také počet obytných místností s plochou 4 m² a více. V Libereckém kraji byly včetně kuchyně nejčteněji zastoupeny byty se 4 obytnými místnostmi (55 382 bytů, tj. 32,5 % obydlených bytů, u kterých byla tato skutečnost zjištěna). Jako druhé v pořadí se umístily byty s 5 a více obytnými místnostmi (51 684 bytů, tj. 30,3 %) a na třetí pozici byly z tohoto pohledu byty se 3 místnostmi (35 597 bytů, tj. 20,9 %). Největší byty se nacházely v bytovém fondu okresu Semily, když zde téměř 36 % bytů disponovalo 5 a více místnostmi. Naopak nejmenší byty s 1 nebo 2 obytnými místnostmi tvořily největší část obydlených bytů v okrese Liberec (4,3 %, resp. 13,8 %). Třípokojové byty měly nejvyšší zastoupení v okrese Jablonec nad Nisou (22,5 %) a čtyřpokojové v okrese Česká Lípa (34,8 %).

V průměru na 1 obydlený byt pak v našem kraji připadly 4,0 obytné místnosti, průměr České republiky činil 3,9 obytných místností. V rámci okresů kraje se tato hodnota pohybovala mezi 3,9 místnosti shodně v okrese Jablonec nad Nisou a Liberec do 4,2 místnosti v okrese Semily. Na 1 obydlený byt v Libereckém kraji v průměru připadly 2,22 osoby, tj. o 0,03 osoby méně než činil průměr České republiky. Nejvyšší hodnoty tento ukazatel v rámci našeho regionu dosáhl v okrese Semily (2,34 osob), na opačném konci pomyslného srovnání se s 2,19 osoby připadající na 1 obydlený byt umístil okres Liberec.

Z analýzy technické vybavenosti obydlených bytů v Libereckém kraji vyplývá, že 56,0 % obydlených bytů mělo zavedeno plyn (průměr České republiky 69,6 %), a to především z veřejné sítě (98,8 %). Vodovod v bytě byl deklarován v případě 99,42 % bytů, tj. o 0,13 p. b. méně než v úhrnu za Českou republiku. I v tomto případě byla převážná většina bytů napojena pouze na veřejnou vodovodní síť (91,0 % obydlených bytů napojených na vodovod), napojení na soukromý vodní zdroj bylo uvedeno u 7,0 % bytů, zbývající 2,0 % bytů oba způsoby odběru vody kombinovala. Na kanalizaci bylo připojeno 71,2 % obydlených bytů v kraji, celorepubliková hodnota byla výrazně vyšší a dosáhla 80,8 %. Z vnitroregionálního srovnání vyplývá, že nejvyšší podíl obydlených bytů se zavedeným plynem evidoval okres Jablonec nad Nisou (66,8 %), naopak tomu bylo v okrese Česká Lípa (52,6 %). Nejmenší rozdíly byly patrné v případě zavedeného vodovodu. V tomto případě se podíl napojených obydlených bytů pohyboval v rozmezí od 99,36 % v okrese Liberec do 99,49 % v okrese

Semily. Nejvyšší zastoupení obydlených bytů napojených na kanalizaci vykázal okres Česká Lípa (77,8 %), nejnižší pak okres Semily (58,2 %).

Ve 32,8 % obydlených bytů ze zjištěných údajů v našem kraji bylo vytápění řešeno ústředním topením s vlastním zdrojem (v bytě), ústřední domovní vytápění využívalo 28,8 % a ústřední dálkové pak 26,0 % obydlených bytů, v nejmenší míře pak byla evidována lokální topidla (kamna), a to u 9,8 % bytů. V porovnání s hodnotami za Českou republiku je v našem regionu výrazně méně využíváno ústřední dálkové vytápění (průměr ČR 35,2 %) a také ústřední vytápění s vlastním zdrojem (průměr ČR 34,4 %). Naopak častěji jsou obydlené byty v kraji vytápěny ústředním domovním topením (průměr ČR 19,9 %) a lokálními topidly (průměr ČR 8,2 %). V okrese Česká Lípa převažuje ústřední dálkové vytápění (42,1 % obydlených bytů), v okrese Jablonec nad Nisou je to ústřední domovní vytápění (40,1 %) a v okresech Liberec a Semily jsou obydlené byty nejčastěji vytápěny ústředním topením s vlastním zdrojem (33,9 %, resp. 40,7 %). Lokální topidla jsou pak nejčastěji využívána v bytech v okrese Semily (14,8 %), tedy v okrese s největším podílem rodinných domů.

Hlavním zdrojem energie používaným k vytápění je v našem regionu, stejně jako v celé České republice, plyn (shodná hodnota 36,8 % obydlených bytů se zjištěným zdrojem vytápění). Teplo z kotelny mimo dům v Libereckém kraji využívalo 27,1 % obydlených bytů, což bylo o 8,9 p. b. méně než v celorepublikovém průměru. Následovaly obydlené byty topící dřevem či dřevěnými peletami (11,4 % v kraji, 9,2 % v České republice), 11,1 % bytů využívalo k topení elektřinu (9,4 % v České republice) a uhlí, koks nebo uhelné brikety jako zdroj energie bylo uvedeno v případě 9,8 % obydlených bytů v kraji a 5,8 % bytů v České republice. Z pohledu částí našeho kraje bylo nejvíce obydlených bytů využívajících k topení plyn zaznamenáno v okrese Jablonec nad Nisou (47,7 %), teplo z kotelny mimo dům využívaly nejčastěji byty v okrese Česká Lípa (43,1 %), topení dřevem a dřevěnými peletami, elektřinou a uhlím, koksem a uhelnými briketami bylo nejvíce zastoupeno v okrese Semily (19,4 %, resp. 12,0 % a 14,5 %).

Celková plocha na 1 obydlený byt v našem kraji v průměru činila 85,3 m² a byla tak o 2,3 m² menší než průměr za Českou republiku. Podstatně větší průměrnou celkovou plochu na 1 byt vykazovaly byty v rodinných domech (tj. 112,1 m² v kraji, resp. 117,2 m² v České republice) než byty v bytových domech (tj. 63,7 m², resp. 63,5 m²). Největší celková plocha na 1 obydlený byt byla zjištěna v okrese Semily (93,1 m²), naopak nejmenší v okrese Jablonec nad Nisou (82,7 m²). V případě rodinných domů se hodnota ukazatele pohybovala od 108,8 m² v okrese Jablonec nad Nisou do 115,8 m² v okrese Česká Lípa. Celková plocha 1 bytu v bytových domech byla největší v okrese Liberec (63,9 m²), nejmenší pak v okrese Semily (63,1 m²).

Průměrná celková plocha bytu připadající na 1 osobu dosáhla v obydlených bytech v našem kraji 37,4 m² (38,0 m² v celé České republice). V rodinných domech měla 1 osoba k dispozici v průměru 43,1 m² (v České republice 44,0 m²) – nejvíce v okrese Česká Lípa (44,7 m²). Nejmenší plochu v rodinných domech mohly využívat osoby v okrese Jablonec nad Nisou, na které v průměru připadalo 42,0 m². Průměrná celková plocha bytu v bytovém domě v přepočtu na 1 osobu činila v kraji 31,5 m², v České republice byla nepatrně menší, a to o 0,1 m². V rámci okresů kraje se tato plocha pohybovala od 30,8 m² v okrese Česká Lípa do 31,8 m² v okresech Jablonec nad Nisou a Liberec.

Domácnosti

Podle výsledků sčítání 2021 bylo v Libereckém kraji sečteno 187 627 bytových domácností. Většina z nich byla tvořena 1 hospodařící domácností (97,1 % všech bytových domácností). Dvě hospodařící domácnosti byly zjištěny ve 2,7 % případů, tři a více pak pouze u 0,2 % bytových domácností. Podíl našeho regionu na celkovém počtu bytových domácností v České republice (tj. 4 480 139 domácností) činil 4,2 %. I v rámci České republiky převažovaly bytové domácnosti tvořené 1 hospodařící domácností, jejich zastoupení však bylo nepatrně nižší (96,8 %). V rámci Libereckého kraje se největší část bytových domácností nacházela v okrese Liberec (76 317 domácností, tj. 40,7 % krajského počtu), nejmenší pak v okrese Semily (29 322 domácností, tj. 15,6 %), ve kterém byl současně zaznamenán nejvyšší podíl bytových domácností tvořených 2 a více hospodařícími domácnostmi (4,0 %).

K rozhodnému okamžiku sčítání bylo v Libereckém kraji zaznamenáno celkem 201 102 hospodařících domácností, tj. 4,2 % jejich republikového úhrnu 4 823 103 domácností. Více než 58 % hospodařících domácností představovaly domácnosti rodinné a téměř výhradně se jednalo o domácnosti tvořené jednou rodinou (97,8 %). Převážná většina těchto rodinných domácností pak byla tvořena úplnou rodinou (93 141 domácností, tj. 81,0 %), tj. osobami žijícími v partnerství, nejčastěji v manželství (75,4 % úplných rodin). Podíl faktických manželství dosáhl 24,4 %. Neúplné rodiny (tj. rodič žijící s dítětem) tvořily necelou pětinu rodinných domácností (19,0 %), z 84,8 % se jednalo o osamělé matky, zbývajících 15,2 % připadlo na osamělé otce.

Nerodinné domácnosti představují především domácnosti jednotlivců (80 228 domácností, tj. 96,1 % všech nerodinných domácností). Jejich podíl na celkovém počtu hospodařících domácností činil 39,9 %, v průměru za Českou republiku jejich zastoupení dosáhlo 39,1 %. Vícečlenné nerodinné domácnosti tvořily v kraji pouze 1,6 % všech hospodařících domácností, v České republice pak 1,8 %.

V rámci kraje bylo nejvíce hospodařících domácností sečteno v okrese Liberec (40,4 %), nejméně v okrese Semily (15,6 %). Také v případě všech okresů tvořily většinu rodinné domácnosti s jednou úplnou rodinou – podíl rodinných domácností na celkovém počtu hospodařících domácností se pohyboval od 57,5 % v okrese Liberec do 61,9 % v okrese Semily, zastoupení úplných rodin pak od 80,2 % (shodně okres Česká Lípa a Jablonec nad Nisou) do 82,9 % (okres Semily). Neúplné rodiny představovaly největší část rodinných domácností v okresech Česká Lípa a Jablonec nad Nisou (shodně 19,8 %), nejmenší pak v okrese Semily (17,1 %). Ve všech okresech mezi nimi převažovaly osamělé matky s tím, že jejich podíl se pohyboval mezi 82,1 % v okrese Semily a 85,9 % v okrese Jablonec nad Nisou. Domácnosti jednotlivců byly největší měrou zastoupeny v okrese Liberec (40,8 %), nejméně v okrese Semily (36,6 %).

V hospodařících domácnostech v Libereckém kraji tvořených jednou rodinou žilo podle výsledků posledního sčítání celkem 87 093 závislých dětí, což v průměru znamená 0,76 závislého dítěte na jednu hospodařící domácnost tohoto typu. Ve více než polovině hospodařících domácností tvořených jednou rodinou nebylo vychováváno žádné závislé dítě (53,4 %). Druhou nejčetnější skupinou byly domácnosti s jedním závislým dítětem (22,9 % domácností). Dvě závislé děti žily v necelé pětině těchto domácností, tři a více závislých dětí pak v 4,3 % domácností.

V hospodařících domácnostech Libereckého kraje žilo 427 871 osob, jedna domácnost byla tedy v průměru tvořena 2,13 členy (průměr za Českou republiku 2,15 členů). Nadprůměrný počet členů byl patrný pouze v okrese Semily (2,22 členů). V ostatních okresech nebylo krajské hodnoty dosaženo s tím, že nejnižší údaj byl zjištěn v okrese Jablonec nad Nisou (2,10 členů). Napříč kraji České republiky se pak průměrný počet členů v hospodařících domácnostech pohyboval v rozmezí od 1,95 v hlavním městě Praze do 2,32 v Kraji Vysočina. Hodnota za Liberecký kraj byla 5. nejnižší.

Ve více než 69 % hospodařících domácnostech v Libereckém kraji žila jedna nebo dvě osoby (v 39,9 % jedna osoba, v 29,5 % dvě osoby). Téměř 96 % domácností pak mělo čtyři a méně členů. Pouze 4,1 % domácností představovaly domácnosti s pěti a více členy. Domácnosti se 7 a více členy tvoří v populaci kraje méně než půl procenta všech domácností.

Většina hospodařících domácností v Libereckém kraji (193 683, tj. 96,3 %) uvedla, že žije v bytě. Bydlení mimo byt uvedlo 3,4 % a v zařízeních 0,3 % hospodařících domácností. Z hlediska okresů našeho kraje byl nejvyšší podíl hospodařících domácností bydlících mimo byty zjištěn v okrese Česká Lípa (4,3 %), naopak nejnižší v okrese Semily (2,2 %). Podíl hospodařících domácností, které žily v zařízeních byl v rámci okresů velmi vyrovnaný, tj. v okrese Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Semily činil 0,3 %, v okrese Liberec pak 0,2 %. Nejvyšší podíl domácností bydlících mimo byt byl mezi regiony České republiky nejvyšší v Karlovarském kraji (4,9 %), více než 4% podíl evidoval také kraj Středočeský a Plzeňský.

Podrobnější analýza dat SLDB 2021 i dlouhodobého vývoje bude v analytické publikaci, která bude ve všech krajích vydána na konci října 2023.

